

vápenců. Laboratorní zpracování nálezů ještě nebylo dokončeno, je ale zřejmé, že počet získaných štípaných artefaktů z místních rohovců se bude pohybovat v řádu tisíců kusů.

Stejně jako objekt 2/16 v poloze SS IV lze i objekt 12/20 v poloze SS III označit jako multifunkční. Kromě počáteční funkce v podobě hliníku sloužícího k těžbě spráše můžeme předpokládat využívání objektu také ke skladování a přípravě potravy, jak nasvědčují nálezy zuhelnatělých obilek pšenice a torzo menší pece zapuštěné do východní stěny objektu. Ve výplni jámy se nacházela rovněž výrazná kumulace kamenů, která vytvářela souvislý kužel nahrnutý do objektu ze severovýchodní až východní strany, přičemž u východního okraje vystupovaly jednotlivé kameny až nad úroveň výplně objektu a postupně se svažovaly do centrální části jámy, kde se některé kusy nacházely přímo na dně nebo jen několik centimetrů nad dnem. Z geologického hlediska se jednalo o různé velké bloky místního organodetrického vápence; některé z nich obsahovaly v sobě stále ulpělé hlízy rohovců. Příčina vzniku této nálezové situace není prozatím jasná, je však pravděpodobné, že se do zasypaní objektu dostaly z nedalekých suťových polí (cca 20 m severně), do kterých se soustředila pravěká exploatace rohovců. Na některých rozštěpovacích techniky, která byla na získané štípané industrii doložena v hojném počtu (jak charakteristickými jádry, tak odštípnutými produkty). S ohledem na enormně vysoký počet získaných štípaných artefaktů předpokládáme, že v těsné blízkosti objektu probíhalo intenzivní štípaní rohovců. Zajímavou situaci v podobě velkého plochého kamene obklopeného výrobním odpadem se podařilo odhalit na východním okraji objektu. Vzhledem k tomu, že největší koncentrace štípaných artefaktů se nacházela v prostoru před tímto kamenem a v okruhu do 1,5 m od něj (ve směru do centra objektu), nelze vyloučit, že se mohlo jednat o sedadlo štípače, který se při štípaní posadil do již z části zasypaného objektu. Interpretaci nálezové situace snad pomůže v budoucnu validovat technika zpětného skládání. Několika zlomky a polotovary se podařilo doložit také místní výrobu hrotů šípů z rohovců typu Stránská skála.

Objekt 12/20 měl nepravidelně oválný tvar a značně členité dno s nejvýraznějším zahloubením v jeho centrální části. Maximální hloubka zde dosáhla 95 cm od úrovně sprašového podloží, které bylo v okolí objektu na mnoha místech poškozeno liniiovými strukturami s pravidelným rozstupem, představujícími

Obr. 3. Brno-Slatina. Stránská skála III. Pohled na severní polovinu objektu kultury zvoncovitých pohárů. Foto J. Bartík.

Fig. 3. Brno-Slatina. Stránská skála III. View of the northern half of the Bell Beaker culture feature. Photo by J. Bartík.

pozůstatky hluboké orby. Rozměry jámy činily 456 cm na délku a 358 cm na šířku, přičemž delší osa vykazovala orientaci V–Z.

Objekt 12/20 se od objektu 2/16 v poloze SS IV liší také výrazně nižším zastoupením keramiky a všeobecně i dalších sídlištních nálezů (absentují například nálezy přeslenů či kostěné industrie), což může souviset jak s prostorovými aspekty lidských aktivit na lokalitě, tak s charakterem činností, které zde v průběhu pozdního eneolitu probíhaly.

Literatura

- Bartík, J., Augustinová, K., Škrdla, P., Čerevková, A., Hons, D., Malíšková, J. 2022:** Brno (k. ú. Slatina, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 63(1), 147–148.
- Bartík, J., Kopacz, J., Nývltová Fišáková, M., Přichystal, A., Šebela, L., Škrdla, P. 2018:** The Question of Chert Exploitation by Bell Beaker People on Stránská skála Hill (Brno-Slatina, Czech Republic). *Journal of Neolithic Archaeology* 20, 185–202. DOI: 10.12766/jna.2018S.10. Dostupné také z: <https://www.jna.uni-kiel.de/index.php/jna/article/view/147>.
- Bartík, J., Škrdla, P., Šebela, L., Přichystal, A., Nejman, L. 2019:** Mining and processing of the Stránská skála-type chert during Late Neolithic and Early Eneolithic periods. *Archeologické rozhledy* LXXI(3), 373–417.
- Kopacz, J. (ed.) 2019:** *The end of the stone age on the Stránská skála hill in Brno – Lithic production or „optimization“?* Collectio Archaeologica Ressoviensis XLI. Rzeszów, Brno: Uniwersytet Rzeszowski, Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Summary

Another stage of the systematic excavation of the mining and workshop area at Stránská skála in Brno (Slatina cadastral area, Brno-City District) continued in 2023. It documented the northern half of a previously unknown Bell Beaker culture feature at the Stránská skála III site labelled as 12/20 (Fig. 3). These findings indicate that the Final Eneolithic occupation of Stránská skála was much more extensive than previously presumed.

Jaroslav Bartík, Petr Škrdla, Katarína Adameková

Čejkovice (okr. Hodonín)

Ul. Přihon č. p. 943; „Helezný díl“, parc. č. 4795/294.

Kultura zvoncovitých pohárů. Pohřebiště. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Masarykovo muzeum v Hodoníně, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 48.90195829N, 16.948145288E

V měsíci březnu 2023 byla realizována druhá fáze výzkumu u neohlášené přístavby haly firmy Sonnentor v plošných pásech po obvodu rozsáhlé haldy skryté zeminy určené pro těleso budoucí bylinkové zahrady. Díky objevu dalších 15 kostrových hrobů se skrčenci s orientací přibližně severovýchod–jihozápad a s hrobovou výbavou mohla být upřesněna celková datace lokality na temeni výrazného návrší, které bylo využíváno již v pozdním eneolitu kulturou se zvoncovitými poháry pro sepulkrální účely (obr. 4). Kromě obligátních keramických nádob, zejména džbánek a mís, se u pohřbů mužů v typické poloze na levém boku nacházely kamenné hroty šípů a nožičky (obr. 5), v jednom případě také zlomek nátepní destičky. U ženských pohřbů na pravém boku se objevovaly kostěné, resp. parohové knoflíky s V-vrtáním, případně měděná jehlice (obr. 6). V rámci pokračování sídliště ze starší doby bronzové pak bylo prozkoumáno dalších 9 objektů, většina obsahovala artefakty datovatelné do pozdní fáze únětické kultury (viz oddíl Doba bronzová).

Obr. 4. Čejkovice. Letecká fotografie naleziště. Foto J. Šmerda.

Fig. 4. Čejkovice. Aerial view of the site. Photo by J. Šmerda.

Obr. 5. Čejkovice. Hrob 3 s pohřbem lukostřelce. Foto J. Šmerda.

Fig. 5. Čejkovice. Grave 3 with the burial of an archer. Photo by J. Šmerda.

Literatura

Neuvedeno.

Summary

In 2023, the second phase of a rescue excavation conducted in 'Helezný díl' field (Čejkovice cadastral area, Hodonín District) yielded additional graves within the inhumation burial ground (Fig. 4–6), firmly associating the site with the Bell Beaker culture.

Jaromír Šmerda

Obr. 6. Čejkovice. Hrob 2 s pohřbem mladé dívky. Foto J. Šmerda.

Fig. 6. Čejkovice. Grave 2 with the burial of a young woman. Photo by J. Šmerda.

Dub nad Moravou (k. ú. Bolelouc, okr. Olomouc) „Záhumenky“, parc. č. 368/1.

Kultura nálevkovitých pohárů. Sídliště. Jiná evidence. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Archeologické centrum Olomouc, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.4965614N, 17.2668419E

Ve dnech 3. a 19. 5. 2023 proběhl na parcele č. 386/1 v k. ú. obce Bolelouc (okr. Olomouc) drobný záchranný archeologický výzkum. V základech pro novostavbu rodinného domku bylo zdokumentováno několik pravěkých objektů spolu s kulturní vrstvou, která překrývala celou plochu staveniště. Z výplně